

ARTIȘTII AMATORI ÎN ACEȘTI ANI

Chiar de ne-am strădui — ca „specialiști” în materie — să-i trecem cu vederea, chiar de-am rămâne indiferenți la producțiile lor, artiștii amatori se impun ca o realitate impresionantă — cel puțin prin cifra impresionantă: peste un milion. Sint oameni care, în clipa cînd — după orele de muncă — au lăsat ciocanul sau mistria, plugul sau condeiul, se îndreaptă spre lăcașurile de cultură pentru a deveni, timp de cîteva ore, actori, cîntăreți, pictori, dansatori, cinești. Orice domeniu artistic le este deschis, orice manifestare a talentului poate încerca împliniri și satisfacții. Pentru mulți dintre ei legile perspectivei și ale proporțiilor rămîn încă enigme, dicția și gestul pot fi stîngace, emisia vocală defectuoasă, ritmul și pasul dansului stîngenit de lipsa maleabilității și de ezitări. Dar pasiunea și înflăcărarea îi fac să lupte cu oboseala și cu piedicile de orice fel. Dacă putem vorbi despre conștiința artistului-cetățean — aceasta se manifestă din plin la artistul amator: opțiunea lui este liberă de orice constrîngere, entuziasmul său este permanent. Și, — de ce să fim nedrepti? — uneori stîngăciile sale se transformă în netăgăduite valori artistice: pictura lui naivă obligă la admirație, autenticitatea și sinceritatea cu care abordează interpretarea unui personaj, sînt remarcabile; modularea unei melodii e nu o dată emoționantă; după cum nu o dată descoperi virtuți nebănuite în filmele sale datorită unor procedee la care un profesionist nu îndrăznește să gîndească.

Desigur, în centrul oricărui nucleu al artiștilor amatori stă animatorul, personajul care reușește să mobilizeze talente și prezențe. Coordonatorul anonim și nedisimulat al acestei uriașe activități artistice are multă bătaie de cap și prea puține satisfacții personale. Împlinirile lui se confundă cu reușita grupului pe care-l conduce, cu înalta conștiință socială care motivează această producție. Prin el e pusă în mișcare condiția materială pusă la dispoziția amatorilor. Lăcașurile de cultură de la orașe și sate sînt toate puse, cu generozitate, la dispoziția acestei uriașe armate de artiști amatori de către statul nostru socialist. La fel, o serie de forme ale învățămîntului artistic pentru amatori, fie școlile

populare de artă, fie diferitele cursuri de instruire, prin care amatorii fac cunoștință cu legile domeniului artistic în care se manifestă.

Arta amatoare nu este remunerată — și nici nu trebuie să fie, pentru că și-ar pierde caracterul de opțiune voluntară — dar este puternic încurajată și nu doar prin condițiile materiale oferite spre propășirea ei. Iar forța motrice a dezvoltării artei amatoare, stimulul care îi dă aripi, este competiția, schimbul de valori, aprecierea publică (domeniu în care mai avem mult de făcut).

Prea des se face deosebirea, în ceea ce privește finalitatea producției artistice, între „arta și cultura profesionistă” și „cultura de masă”, subînțelegînd prin aceasta din urmă manifestările amatorilor. Diferența apare ilogică dacă ne gîndim la funcția educativă a artei. Așa cum, în momentul de față, în sistemul nostru, nu pot coexista două culturi, nu putem diferenția scopul nici unei manifestări artistice. Desigur, mijloacele de realizare diferă, dar producțiile se completează reciproc. Oricît de mare ar fi rețeaua instituțiilor profesioniste, ea nu poate acoperi cerințele spectatorilor de pe întreg cuprinsul țării. Amatorul de frumos este și locuitorul micului cîtun de munte, și cel al orașului nou apărut pe harta țării, și cel care stă în cartierele îndepărtate, și cel care-și petrece concediul de odihnă într-o localitate climaterică. Sint locuri unde trupa profesionistă ajunge mai greu. Sint locuri unde spectatorul vede nespum de rar un spectacol, o expoziție, ori **ascultă un concert**. Prin producțiile lor, ale artiștilor amatori, acest nou spectator se familiarizează cu valorile spirituale, dobîndește disciplina de a asculta, de a înțelege și de a discerne opera de artă.

Îndrumătorii formațiilor de artiști amatori se mărginesc adesea să imite producțiile profesioniste, scena amatorilor devine în aceste cazuri oglinda — uneori strîmbă sau nu îndeajuns de limpede — a artei elaborate în instituțiile specializate. Faptul se întîmplă poate chiar prea adesea. Și nu totdeauna spre folosul artiștilor amatori care pot dispune de modalități proprii de afirmare. Expozițiile de pictură naivă au cules aprecieri dintre cele mai înalte în țară și peste hotare. Ansamblurile de cîntece și dansuri au colecționat nenumărate medalii de aur la festivaluri internaționale, făcînd o bună propagandă folclorului tradițional, bogăției și varietății formelor de expresie populară.

Recunoscători condițiilor pe care Republica le-a creat pentru stimularea și cultivarea talentelor și entuziasmului ce-i caracterizează, artiștii amatori s-au pregătit să întîmpine sărbătorește marca aniversare a sfertului de veac republican pe care l-am trăit. În fiecare oraș, la cluburi, case de cultură, ca și la căminele culturale sătești, glasurile celor un milion de slujitori anonimi ai artei s-au unit să cînte imn Republicii.

Mihai Crișan